

NVE

GJØVIK KOMMUNE

Postboks 630

2810 GJØVIK

Vår dato: 22.09.2025

Vår ref.: 202319857-9 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Vannuttak fra Mjøsa til nye Biri VBA er ikke konsesjonspliktig - Gjøvik kommune i Innlandet

Vi viser til forespørsel av 18.12.2023 om uttak av vann fra Mjøsa til nye Biri VBA er konsesjonspliktig. NVE har gjort en konsesjonspliktavurdering av tiltaket. Først i brevet finner du vårt vedtak og informasjon om hva du må gjøre videre. Deretter kan du lese om tiltaket og vår vurdering av dette.

NVEs vedtak

NVE vedtar at uttak av vann fra Mjøsa til nye Biri VBA ikke trenger konsesjon etter vannressursloven § 8. Vedtaket har hjemmel i vannressursloven § 18.

Dette vedtaket er gyldig i tre år.

Om klage og klagerett

Se eget vedlegg om klageadgang.

Forutsetninger for vedtaket

- Tiltaket skal gjennomføres i samsvar med framlagte planer.
- Selv om tiltaket ikke er konsesjonspliktig, må dere planlegge og utføre tiltaket slik at det er til minst mulig skade og ulempe for allmenne og private interesser i vassdraget.

Hva må du gjøre videre?

- Dette vedtaket er ikke en tillatelse til bygging. Dere må ta kontakt med andre myndigheter for å få de **nødvendige tillatelser**. Aktuelle myndigheter kan være:
 - **Kommunen** for avklaring etter plan og bygningsloven
 - **Statsforvalteren** for avklaring etter lakse- og innlandsfiskloven (anadrom strekning og vassdrag med kreps) og eventuell søknad om dispensasjon fra kravet om kantvegetasjon i vannressursloven § 11.
 - **Fylkeskommunen** for avklaring etter lakse- og innlandsfiskloven (ikke anadrom strekning) og kulturminneloven.

Lista er ikke uttømmende.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett:

www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

- Avklare forholdene til de private interessene som eventuelt blir berørt av tiltaket. NVE vurderer ikke de privatrettslige forholdene.
- Dersom dere endrer planene for tiltaket, bør de sendes til NVE for ny vurdering.

Orientering om tiltaket

Gjøvik kommune ønsker å bidra til en offensiv samfunnsutvikling, og planlegger et nytt vannbehandlingsanlegg på Biri for å sikre trygghet og beredskap for Gjøviksamfunnet. Nye Biri VBA skal erstatte nåværende Biri VBA (1500 m³/døgn), samt fungere som reserveanlegg for Englandsodden vannbehandlingsanlegg (8500 m³/døgn). Nye Biri VBA dimensjoneres for maksimalt vannuttak på 18 000 m³/døgn, med mulighet for utvidelse til 22 000 m³/døgn. Det gjennomsnittlige vannuttaket i kommunen skal fremdeles være på 10 000 m³/døgn. Når nye Biri VBA står klart, vil anlegget ta ut omtrent 6000 – 7000 m³/døgn, som betyr at uttaket ved Englandsodden VBA reduseres.

Nye Biri VBA skal ha et dypvannsinntak på kote 48 i Mjøsa, og det er valgt en «no dig» løsning for å føre en Ø 1000 ledning inn fra 12 meters dyp og inn til en råvannspumpestasjon ca. 11 m under terreng. Se figur 1 under. Det nye råvannspumpeanlegget ligger i et friområde nord for Biri travbane, og influensområdet er innenfor sørlige del av Svennevollen naturreservat. Fra pumpestasjonen skal ny vannledning følge ytterkant av dyrket mark ved Skumsrud Gård, frem til nytt vannbehandlingsanlegg på areal avsatt til grønnstruktur ved Fautvegen 18.

Mjøsa er Norges største innsjø med areal på 365 km² og har et nedbørsfelt på 13276 km² ved Biri. Se flyfoto og tabell under for detaljer.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Figur 1 Flyfoto over tiltaksområdet

Hoveddata		
TILSIG		Kommentar
Nedbørfelt	13276km ²	
Feltets middelavrenning	21 l/s/km ²	Fra Nevina
Middelvanneføring	293 m ³ /s*	
Allminnelig lavvanneføring, 5-persentil	34 m ³ /s*	
Planlagt minstevanneføring	34 m ³ /s	
*Skalert opp frå 2.145 Losna		
VANNUTTAK		
Inntak	+48 moh.	
Avløp	moh.	
Lengde på berørt elvestrekning	2400 m	Her ment som lengden på innløpsrøret
Diameter på rør	1000mm	
Antall rørgater	1 stk.	
Antall rør	1 stk.	
Maksimalt vannuttak	18 000 (22 000) m ³ /døgn	
Gjennomsnittlig vannuttak	10 000 m ³ /døgn	

Figur 2 Tabell hentet fra forespørsel om vurdering av konsesjonsplikt.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Hva har høringspartene uttalt?

Forespørselen er sendt **Gjøvik kommune, Innlandet fylkeskommune, Statsforvalteren i Innlandet og Mattilsynet** på høring. Dette anses tilstrekkelig for forespørselen. NVE har mottatt følgende uttalelser:

Innlandet fylkeskommune opplyste **19.05.2025** at det er registrert et stort gytefelt for gjedde ved området hvor tiltaket er planlagt. De påpeker også at tiltaket vil ligge tett på Svennevollene naturreservat, som er svært viktig for trekkfugl. De mener videre at selve vannuttaket ikke vil gi negativ påvirkning på vannmiljø, men forutsetter at gyteområdet for gjedde samt strandsonens økologiske funksjon ikke forringes. Fylkeskommunen påpeker at det er viktig med avbøtende tiltak mot tilslamming i anleggsfasen, og mener en konsesjonsbehandling vil bedre hensynta allmenne interesser enn behandling etter plan- og bygningsloven.

Statsforvalteren i Innlandet uttalte **12.05.2025** at vannuttaket ikke vil forringe interesser knyttet til strandsonen eller funksjonsområde for fisk og andre ferskvannsorganismer verken lokalt ved uttaket eller i Mjøsa som helhet. De mener derimot at planene vil gi negative konsekvenser for grønnstruktur og friluftsliv, da de nye anleggene vil beslaglegge større arealer, og påpeker at tiltaket ikke må hindre allmenn bruk og ferdsel i området. Statsforvalteren nevner også viktige naturtyper som lågurtfuruskog og gammel granskog med stående død ved, i eller i nær tilknytning til planområdet. Naturtypene er i dette tilfelle begrenset i størrelse, men de vil likevel gjøre tiltakshaver oppmerksom på at det er uheldig om naturtyper blir ødelagt. De ber spesielt om varsomhet mot den rødlistede arten ask. Statsforvalteren viser også bekymring for støy mot fuglereservatet i hekkeperioden, og opplyser også om at det må søkes om dispensasjon fra verneforskriften dersom naturreservatet berøres direkte.

Gjøvik kommune kommenterte høringsuttalelsene den **02.06.2025**. Til Statsforvalteren i Innlandet sine uttalelser svarer de at det planlegges å beholde lågurtfuruskogen så langt det lar seg gjøre, og at de vil erstatte eventuelle trær som må fjernes. Når det gjelder tilstedeværelsen av ask ved det nye vannbehandlingsanlegget, har prosjektet vært i kontakt med naturviter som mener dette er et ungtre. De planlegger derfor å flytte treet midlertidig og plante det tilbake ved ferdigstilling av arbeider.

Til Fylkeskommunen i Innlandet som mener tiltaket bør konsesjonbehandles for å ivareta allmenne interesser som kan berøres av tiltaket, svarer de at det er gjennomført konsekvensutredning i forbindelse med planreguleringsprosessen, som vil ivareta interessene i og rundt Svennevollene. Det er gjort en omfattende studie av naturmangfold, vannmiljø, friluftsliv og landskap, og mange av disse elementene er innarbeidet i reguleringsplanen for å ivareta disse interessene. De viser blant annet til en «no dig»- løsning som er valgt for å ivareta gyteområdene til gjedde, og siltgardin som skal redusere slamtilførsel i Mjøsa. De mener at både uttak av vann og vannmiljø er godt ivaretatt gjennom ny reguleringsplan, og at det derfor ikke er nødvendig med konsesjonsbehandling etter vannressursloven.

Dette er NVEs vurdering av tiltaket

En konsesjonspliktavurdering er en enkel forhåndsavurdering av om tiltaket kan være til ulempe for noen allmenne interesser knyttet til vassdraget. Fordeler med tiltaket er ikke en del av vurderingen.

NVENorges vassdrags-
og energidirektorat

Hydrologi

Mjøsa har et nedbørfelt på 13276 km² og en middelvannføring på ca. 293 m³/s ut av innsjøen. Alminnelig lavvannføring er av søker satt til 34 m³/s, noe som er lavere enn data hentet fra NEVINA (ca. 60 m³/s). Mjøsa har, som også Innlandet fylkeskommune og Statsforvalteren i Innlandet påpeker, svært stor kapasitet, og omsøkt vannuttak på inntil 22000 m³/døgn (0,255 m³/s) vil ikke påvirke vannføringen eller vannstanden nevneverdig. Vannuttaket vil dermed være i samsvar med vannressursloven § 10, som setter krav om at minst alminnelig lavvannføring skal være tilbake i elva, med mindre det er gitt tillatelse til noe annet gjennom konsesjon.

Biologisk mangfold

Naturmangfoldloven legger føringer for bærekraftig bruk av norsk natur og blir lagt til grunn når NVE vurderer forespørselen. For å kunne oppfylle forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4-5 er man avhengig av et godt kunnskapsgrunnlag, jf. naturmangfoldloven § 8. Hvis kunnskapsgrunnlaget ikke er tilstrekkelig, skal man bruke føre-var-prinsippet jf. naturmangfoldloven § 9.

Søk i Artskart og Naturbase den 10.09.2025 viser at den sørligste delen av Svennevollene naturreservat ligger i hensynssonen til den planlagte råvannspumpestasjonen. Naturreservatet omfatter deltaavsetninger etter elva Vismunda, og har flere funksjonsområder, som gruntvannsområder, mudderbanker, naturlige kanaler, sump, fuktenger og rik lauvskog. Det er stor biologisk produktivitet i naturreservatet, og området fungerer som hekkelokalitet for en rekke fuglearter. Som del av den indre trekktruten på Østlandet er lokaliteten svært viktig for blant annet gjess, vadere, måkefugl og lom. Ifølge Naturbase er det i alt registrert 198 fuglearter i området, hvorav 59 er rødlistet. Av hekkefugl kan det nevnes dverglo (VU), sandsvale (VU) og krevende arter som myrsanger (LC) og busksanger (NA). Ifølge Naturbase er lauvskogen i optimal utviklingsfase, og har i tillegg til gråor og hegg, alm (EN), ask (EN), hengebjørk (LC), rogn (LC), selje (LC) og spisslønn (LC). Elvekanten langs naturreservatet har også en rik flora med karplanter som nordlig evjebloom (EN), gulførstjerne (LC) og nyseryllik (LC), og det nevnes også en rekke lav- og mosetyper.

Innlandet fylkeskommune mener anleggsfasen er problematisk, og de er bekymret for at funksjonsområdet i strandsonen skal forringes både med tilslamming og fysiske inngrep, blant annet i gyteområde, og ber om at tiltaket konsesjonbehandles. Statsforvalteren i Innlandet forventer ikke at interesser som fisk og andre ferskvannsorganismer knyttet til Mjøsa eller Mjøsas strandsone forringes av planene, men de ber om at støyende arbeider ikke utføres når trekkfuglene kommer i april og mai, og ønsker at naturtypene i tiltaksområdet bevares så langt det lar seg gjøre. De nevner spesielt et tilfelle av den sterkt truede tresorten ask. Statsforvalteren mener videre at vannbehandlingsanlegget vil få negative konsekvenser for grønnstruktur og friluftsliv, og det er viktig at anleggene ikke hindrer allmenn bruk og ferdsel i området.

For å ivareta interessene rundt Svennevollene naturreservat, ble det utført en omfattende studie av naturmangfold, vannmiljø, friluftsliv og landskap i forbindelse med planarbeidet knyttet til detaljregulering av nye Biri vannbehandlingsanlegg. Dette er presentert gjennom en konsekvensutredning av vannmiljø og vannforurensning, og mange av disse elementene er innarbeidet i reguleringsplanen for tiltaket. For eksempel skal rørledningen føres inn til råvannspumpeanlegget via en «no dig» løsning, der rørene blir boret inn fra ca. 12 m dyp i innsjøen og godt unna gyteområdet for gjedde. Det vil også nyttes siltgardin for å fange opp så mye partikler som mulig, og det som eventuelt unnslipper ansees å ha liten betydning for gytefeltet. Videre skal

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

trær som fjernes erstattes, og dersom de kan flyttes, vil de plantes tilbake når arbeidene er ferdig. Angående støy, sier kommunen at de vil se på muligheten for å sette opp støyskjerming mot naturreservatet i anleggsperioden.

Mange av de rødlistede artene nær tiltaksområdet er trekkfugl som holder til i naturreservatet i kortere perioder. Disse vil i liten grad påvirkes av tiltaket dersom arbeidene utføres utenom april og mai, og om det settes opp støyskjerming. NVE mener at tiltakene som er innarbeidet i reguleringsplanen vil sørge for at naturverdiene blir tilstrekkelig ivaretatt sammen med plan- og bygningsloven.

Med bakgrunn i informasjon fra tiltakshaver, søk i databaser og egne erfaringer vurderer NVE at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig til å vurdere konsesjonsplikt, jf. at kunnskapsgrunnlaget skal stå i forhold til saken sin karakter og sjanse for skade på naturmangfoldet. Ut ifra eksisterende kunnskap kan vi ikke se at det planlagte tiltaket vil føre til nevneverdig skade eller ulempe for allmenne interesser knyttet til biologisk mangfold. Tiltaket vil etter NVE sitt syn ikke komme i konflikt med forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4-5.

Vannforskriften

Vannuttaket ligger i vannforekomst 002-118-1-L Mjøsa. I Vann-nett er forekomsten oppført med god økologisk tilstand. Det er viktig at nye tiltak eller ny aktivitet ikke forringer dette, og de skal vurderes etter vannforskriften § 12. Det planlagte vannuttaket er etter NVE sin vurdering innenfor tåleevnen til vannforekomsten, jf. også kravet i vannressursloven § 8. Tiltaket vil i svært liten grad påvirke vannforekomsten, og planene er innarbeidet i reguleringsplanen for å ivareta vannmiljø og naturmangfold i planområdet. NVE kan derfor ikke se at det planlagte vannuttaket med tilhørende anlegg vil forringe dagens tilstand vesentlig, eller være til hinder for at en oppnår fastsatte miljømål for vannforekomsten. NVE mener at vannforskriften § 12 derfor ikke kommer til bruk i denne saken.

Landskap og friluftsliv

Planområdet ligger ved Mjøsas vestbredd i lett skrånende terreng ned mot vannet. Området veksler mellom åpent kulturlandskap, blandet bebyggelse, skogteiger/randsoner, E6 og annen infrastruktur. Området for ny råvannspumpestasjon er i et rekreasjonsområde for beboere på Biri, og strandsonen og en naturlig kulp i sanden er populær som badeplass. Kommunen skriver i sin kommentar til høringsuttalelsene at anleggsområdet gjerdes inn i anleggsperioden, men at store deler av grøntområdet, badeområdet og adkomst til Mjøsa fremdeles vil være tilgjengelig for publikum. Vannbehandlingsanlegget skal etableres i et grønt vegetasjonsbelte avsatt til lek i Fautvegen. Det går en tursti gjennom friområdet og bort til et boligfelt, men ifølge tiltakshaver vil ikke stien berøres. NVE kan ikke se at det planlagte vannuttaket vil være til nevneverdig ulempe for allmenne interesser knyttet til landskap og friluftsliv.

Kulturminner

Databasen Kulturminnesøk viser blant annet funn av en liten perle og en spenne fra middelalderen. Undersøkelser og utgraving ble gjort i regi av fylkeskommunen i forbindelse med utarbeidelsen av forslag til detaljreguleringsplan for Biri vannbehandlingsanlegg. Det ble totalt registrert fire lokaliteter med automatisk fredete kulturminner. Skulle det allikevel dukke opp nye funn, påpeker NVE at fylkeskommunen må kontaktes og at arbeidene stanses inntil funnene er undersøkt.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Naturfare

Tiltaket ligger innenfor aktsomhetssone for marine avsetninger, og kommunen opplyser om påvist kvikkleire under boring i forbindelse med arbeid på E6 syd for travbanen. Boringer i planområdet har ikke avdekket kvikkleire, men sprøbruddmateriale, som får reduksjon i fasthet ved belastning. NVE påpeker at arbeider innenfor aktsomhetsområder må utføres med aktsomhet, da kvikkleire og sprøbruddmateriale kan forekomme i avgrensede lommer eller lag som ikke er undersøkt.

Oppsummering og konklusjon

Gjøvik kommune planlegger nytt vannbehandlingsanlegg på Biri. Nye Biri VBA vil erstatte nåværende og i tillegg fungere som reserveanlegg for Englandsodden VBA. Tiltaket vil også styrke beredskapen i kommunen. Omsøkt vannuttak fra Mjøsa er maksimum 22 000 m³/døgn, med et normalt uttak på 10 000 m³/døgn. Totalt vannuttak i kommunen skal ikke økes, men ved ferdigstillelse vil nye Biri VBA stå for over halvparten av vannuttaket i Gjøvikområdet. Det nye anlegget vil beslaglegge større arealer enn nåværende anlegg, og planene vil berøre både grøntområder og den sørligste delen av Svennevollene naturreservat. Omfattende arbeid med fokus på vannmiljø og naturverdier har blitt utført og er del av beslutningsgrunnlaget for reguleringsplanen for Biri vannbehandlingsanlegg. Det er for eksempel bestemt at vannledningen inn til råvannspumpestasjonen skal føres inn ved boring fra 12 meters dyp for å hindre fysiske inngrep i viktig gyteområde og i strandsonen. NVE mener at tiltakene som er innarbeidet i reguleringsplanen og videre behandling etter plan – og bygningsloven vil sørge for at naturverdiene knyttet til vassdraget blir tilstrekkelig ivaretatt og ikke forringes.

NVE mener at det nye dypvannsuttaget fra Mjøsa ikke fører til slike ulemper for allmenne interesser at det trenger konsesjon etter vannressursloven § 8.

Med hilsen

Carsten S. Jensen
konsesjonsansvarlig

Silje Aakre Solheim
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Mottakerliste:

GJØVIK KOMMUNE

Kopimottakerliste:

Mattilsynet

GJØVIK KOMMUNE - Patrick Van-Cleef

Cowi AS - Fredrikstad - Lars Erik Smith

Cowi AS - Fredrikstad - Erik Møllmann

STATSFORVALTEREN I INNLANDET

INNLANDET FYLKESKOMMUNE

NVENorges vassdrags-
og energidirektorat

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: • Skrive hvilket vedtak du klager på. • Skrive hvilket resultat du ønsker. • Opplyse om du klager innenfor fristen. • Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av Energidepartementet (ED) som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller ED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.
Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til ED, men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no. NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til ED.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.